

Nationaal Vlasserij-Suikermuseum
Stoofdijk 1 A
4791 SH Klundert
Tel. 0168 401539
E-mail: info@vlasserij-suikermuseum.nl
Website: www.vlasserij-suikermuseum.nl
Rabo: IBAN: NL21 RABO 0346 7462 56
BIC code: RABONL2U
KvK nr.: H20097300
BTW nr. NL8087.47.605.B.01

Jaarverslag 2016 van de Stichting Nationaal Vlasserij-Suikermuseum.

Samenvatting.

In 2016 is door de Stichting Nationaal Vlasserij-Suikermuseum (verder te noemen "het museum") de zolderverdieping in gebruik genomen. Dank zij projectsubsidies van de Rabo Bank, het Havenschap Moerdijk en Erfgoed Brabant kon de afbouw van de zolderverdieping gefinancierd worden. Op de zolderverdieping is nu een bibliotheek, een administratie/vergaderruimte en een ruimte voor onze modelbouwers ingericht. Het resterende deel van de zolder is ingericht als depot.

De officiële opening van de administratieruimte en de bibliotheek is op 13 mei 2016 verricht door de subsidiegevers, de "Rabobankzaal" (administratie) door dhr. Johan Staes, directievoorzitter van de Rabobank West-Brabant Noord en de "Havenschap Moerdijkzaal" (bibliotheek) door dhr. Ferdinand van den Oever, directeur van het Havenschap Moerdijk. Namens de Gemeente Moerdijk was hierbij onze burgemeester, dhr. Jac. Klijs aanwezig, dit werd zeer op prijs gesteld.

De administratieruimte kon worden voorzien van een prachtige vergadertafel met bijbehorende stoelen die eerder het kantoor van Suiker Unie in Dinteloord hebben gestaan. Ook de bibliotheek kon verder worden ingericht met meubilair dat in bruikleen werd ontvangen van Suiker Unie.

De herinrichting van de Suikerexpositie is in grote lijnen voltooid, maar de expositie moet nog wel een herschikking ondergaan. Dit is gepland voor 2017. De modelbouwers zijn ver gevorderd met een werkend schaalmodel van de processen in de suikerfabriek. Dit model zal naar verwachting in 2017 in de expositie opgenomen kunnen worden.

Door de verplaatsing van de administratie naar de zolderverdieping is beneden ruimte vrij gekomen. Deze zal gebruikt worden om de keuken te vergroten en opnieuw in te richten, waardoor de mogelijkheden om groepen te ontvangen en van een goede lunch te voorzien worden vergroot. Deze verbouwing is eind 2016 gestart en zal begin 2017 voltooid worden.

Verder is het houtwerk aan de buitenkant van het museum opnieuw geschilderd.

In 2016 zijn nieuwe activiteiten opgestart: met schoolkinderen uit Klundert en Noordhoek zijn ter gelegenheid van Sint Maarten op 11 november suikerbieten uitgehold en van verlichting voorzien, waarna een wandeling met de lampions door Klundert is gehouden. Verder is op 10 december een zeer geslaagde Kerstmarkt in het museum gehouden waar zo'n 500 bezoekers op af zijn gekomen.

De bezoekersaantallen (exclusief de kerstmarkt) waren met ruim 3300 ongeveer gelijk aan vorig jaar. De omzet van de horeca is echter fors achtergebleven bij vorig jaar. Dit is veroorzaakt doordat er gedeeltelijk andere groepen (minder bussen) zijn geweest die door een andere tijdsindeling minder gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om in het museum te lunchen. In 2017 zal de werving van meer bezoekers daarom een hoge prioriteit krijgen.

Het aantal vrijwilligers is het afgelopen jaar verder toegenomen, en zit nu op ruim 80.

Financieel is het museum gezond, het boekjaar 2016 is afgesloten met een positief resultaat van € 198 en voor 2017 wordt een sluitende begroting voorzien, mede mogelijk door een subsidie van de Gemeente Moerdijk.

Verslag

1. De missie van het museum is:

"De vlasserij- en suikergeschiedenis als culturele waarden eigen aan de regio Noord-West-Brabant, zo professioneel mogelijk beheren, uitbreiden, behouden en presenteren door middel van de exploitatie van een museum met een nationaal karakter"

Het museum is lid van de Nederlandse Museumvereniging en is een geregistreerd museum. Aan de missie van het museum is in 2016 op de volgende wijze uitvoering gegeven:

2. Bestuur

Het bestuur werd dit jaar geconfronteerd met het overlijden, na een kort ziekbed, van Teun de Jong, bestuurslid en clusterhoofd Marketing en Media. Teun was een enthousiast en deskundig bestuurder en hij wordt zeer gemist. We zullen hem niet vergeten. In de vacature is nog niet voorzien, de functie van clusterhoofd Marketing en media wordt tijdelijk waargenomen door Jos Huijbrechts. De bestuursleden Miranda Keller en Bert Tanis zijn herbenoemd voor een tweede periode van 4 jaar. Het bestuur van het museum heeft 4 x vergaderd. Van deze vergaderingen is een verslag gemaakt, voorzien van besluitenlijst en actiepuntenlijst. De actiepuntenlijst is iedere vergadering aan de orde gesteld en geactualiseerd. Op deze wijze wordt de voortgang van de diverse projecten in het museum bewaakt.

Verder is van elke vergadering een kort verslag gemaakt, dat aan alle vrijwilligers is toegezonden. Op deze wijze zijn alle vrijwilligers op de hoogte van wat er in het museum speelt.

Het bestuur bestaat uit het dagelijks bestuur (bestaande uit voorzitter, vicevoorzitter, secretaris en penningmeester) en de bestuursleden, die tevens hoofd zijn van een taakcluster.

Het museum kende in 2016 de volgende taakclusters:

- Collectietaak Vlasserij
- Collectietaak Suiker
- Facilitaire zaken
- Horeca
- Marketing en Media
- Planning en Organisatie Museumbezoek
- Jet en Jan, scholenprojecten

Per 31 dec. 2016 was het bestuur als volgt samengesteld:

Dagelijks bestuur: Harm Jan Volkers (voorzitter) Jos Huijbrechts, (secretaris, tevens vice-voorzitter) en Bert Beulens (penningmeester).

Clusterhoofden, tevens bestuurslid: Laurant Schoone (collectietaak Vlasserij), Jos Huijbrechts (collectietaak Suiker), Leo Kanters (Facilitaire zaken), Miranda Keller (Horeca), Jos Huijbrechts (waarneming Marketing en Media), Bert Tanis (Planning en Organisatie Museumbezoek), Wim Nelemans (Jet en Jan).

Het bestuur wordt bijgestaan door adviseurs. Adviseurs worden benoemd vanwege hun specifieke deskundigheid op een bepaald terrein of vanwege hun grote kennis en ervaring met betrekking tot het museum.

Adviseur met specifiek aandachtsgebied was in 2015 Jan Paul van der Most van Spijk (veiligheid en binnenmilieu) en Helga Stroobant als bibliothecaris. Verder waren als adviseur voor het bestuur beschikbaar: Rien van Dongen, Roel van Dijk, Hein de Jong, Bert de Jong, Jan van Meer, Theo de Jong, Adrie Bossers, Cees Coppens, mevr H. de Kort-Kramer, Jaques Magielse, Johan van Merrienboer en Peter van der Wiel

2.1. Financiën

Voor het overzicht van de financiën van het museum wordt jaarlijks een rapport opgesteld door Cloin, Administratieve Services. Voor details wordt daarom in dit jaarverslag verwezen naar dat rapport. Op financieel gebied is het in 2016 heel goed gegaan, omdat er subsidies konden worden verkregen voor de afbouw van de ruimtes op de zolderverdieping. Deze subsidies waren met elkaar toereikend. Daardoor kon ook het buitenschilderwerk worden aanbesteed en bleef er voldoende reserve over voor de herinrichting en vergroting van de keuken op de benedenverdieping. Voor 2017 kon - mede dank zij een subsidie van de Gemeente Moerdijk - een sluitende begroting worden opgesteld. Het boekjaar 2016 is afgesloten met een positief resultaat van € 198.

2.2. Vereniging tot het behoud van cultuurhistorische vlaswerktuigen

Voordat het Vlasserij-Suikermuseum werd opgericht was er al de "Vereniging tot het behoud van cultuurhistorische vlaswerktuigen". Bij de oprichting van het Vlasserij-suikermuseum heeft deze vereniging haar collectie in bruikleen aan het museum afgestaan. De vereniging is echter wel blijven bestaan. De leden van de vereniging hebben op 25 februari 2016 besloten de vereniging op te heffen. Daarbij zijn de bruiklenen aan het museum omgezet in schenkingen en het batig saldo van de vereniging (€ 4.500) is geschonken aan het museum onder de voorwaarde dat dit bedrag apart zichtbaar zal blijven en de besteding hiervan plaats zal vinden door de cluster vlasserij van het museum.

3. Vrijwilligers

Helaas werden we in 2016 ook geconfronteerd met het overlijden van Elly Tanis. Elly verzorgde de boekingen voor ons museum en heeft dat vrijwel tot op het laatst volgehouden. In Elly verloren we een zeer toegewijde kracht waar we altijd op konden rekenen. We zullen haar missen.

In verband met zijn voorgenomen verhuizing naar Bergen op Zoom heeft Rien van Dongen afscheid genomen van ons museum als vrijwilliger. Rien was jaren lang voorzitter van ons museum en heeft door zijn kennis van de museumwereld er in belangrijke mate toe bijgedragen dat het museum lid kon worden van de museumvereniging en een geregistreerd museum is. We zijn Rien daar zeer erkentelijk voor.

We hebben als vrijwilliger mogen begroeten: Marjan Riedijk, Arie Koster, Ria Veenings, Sjaak de Jong, Cor Rus-Hartland, Gerard de Jongh, Astrid van Velsen, Diko Bogaards en Mandy de Koning.

Verder zijn als vrijwilliger vertrokken: Henny den Hollander, Corrie Rommens, en Rien van Dongen.

Op 31 dec. 2016 telde het museum 83 vrijwilligers

3.1. Fooienpot.

De fooienpot commissie bestaat uit Ingrid Verkaik, Bart Gijzen en Aart Broersma. Ze hebben ook dit jaar weer een - zeer gewaardeerde!- kerstverrassing voor onze vrijwilligers verzorgd.

4. Bezoekers.

Jaar:	2012	2013	2014	2015	2016
Totaal aantal bezoekers	6211	4926	3938	3482	3852)*
Opbrengst aan entree)**	€ 16.413	€ 16.410	€ 12.661	€ 11828	€ 10.467
Opbrengst kantine verkopen	€ 19.053	€ 17.642	€ 15.078	€ 15.801	€ 10.653

)* Bij deze bezoekersaantallen zijn inbegrepen 498 bezoekers aan onze kerstmarkt. Als hierop gecorrigeerd wordt is het aantal bezoekers ongeveer gelijk gebleven met vorig jaar.

)** Opbrengst is inclusief vergoeding aan onze gids bij rondritten

4.1. Individuele bezoekers.

Het aantal individuele bezoekers vertoont een stijgende lijn, met name de bezoekers met museumkaart. In 2015 waren dit 249 personen, in 2016 was dit opgelopen naar 377 personen.

4.2. Groepsbezoek

Veruit de meeste bezoekers ontvangt het museum nog steeds in groepsverband. Vorig jaar hebben 84 groepen ons museum bezocht met in het totaal 2.220 personen. Door de groepen is minder gebruik gemaakt van onze horecafaciliteiten, hetgeen heeft geresulteerd in een fors lagere omzet. De reden hiervan is dat de groepen voor een deel anders van samenstelling waren en het museum maar een dagdeel hebben bezocht zonder van de lunchfaciliteiten gebruik te maken.

5. Evenementen.

5.1. Suikerbieten uithollen

In het museum zijn ter gelegenheid van Sint Maarten met schoolklassen uit Klundert en Noordhoek suikerbieten uitgehöld en van lampjes voorzien. Met de kinderen is met deze lampionnen een wandeling gemaakt door Klundert. Het evenement was geslaagd en leent zich voor verdere uitbouw.

5.2. Kerstmarkt

In het museum is op 10 december een kerstmarkt gehouden. Het museum was geheel in kerstsfeer gebracht. Er waren 12 standhouders die door het gehele museum een plaats hadden gevonden. Door "Crielaard Tuinen" werd een springkussen gesponsord en de horeca verzorgde de gasten met (onder meer) erwtensoep en glühwein. Het evenement trok bijna 500 bezoekers. Een zeer geslaagd evenement, dat we zeker zullen herhalen.

5.3. Deelname aan evenementen

In 2016 is door het museum verder aan de volgende evenementen deelgenomen:

- 16-24 april - Nationale Museumweek
- 24 april - Zwaluwse Havenfeesten
- 3 september - Oogstdag Tiengemeten
- 10-11 september - Kunst & Cultuur route
- 3 november - Beurs BusIdee in Boskoop

6 Infrastructuur.

6.1. Inrichting zolderverdieping.

Bij de vernieuwing van het dak in 2014 is tevens een zolderverdieping gerealiseerd. De inrichting daarvan heeft begin 2016 plaats gevonden. Op de zolderverdieping is

ruimte gemaakt voor een depot en zijn verder drie vertrekken gecreëerd, een ruimte voor de bibliotheek, een ruimte voor de administratie en een ruimte voor onze modelbouwers.

Dit werd mogelijk doordat hiervoor subsidie werd ontvangen van de Rabobank West Brabant Noord (€ 10.000), van het Havenschap Moerdijk (€ 7.000) en van Erfgoed Brabant (€ 13.675)

De officiële opening van de zolderverdieping is op 13 mei 2016 verricht door de subsidiegevers, de "Rabobankzaal" (administratie) door dhr. Johan Staes, directievoorzitter van de Rabobank West Brabant Noord, en de "Havenschap Moerdijkzaal" (bibliotheek) door dhr. Ferdinand van den Oever, directeur van het Havenschap Moerdijk. Namens de Gemeente Moerdijk was hierbij onze burgemeester, dhr. Jac. Klijs aanwezig, dit werd zeer op prijs gesteld.

De volgende dag was er voor al onze vrijwilligers gelegenheid om zelf te kunnen zien wat er allemaal op de zolder was gerealiseerd.

De administratieruimte en de bibliotheek konden worden voorzien van historisch meubilair dat in bruikleen is ontvangen van Suiker Unie. De vergadertafel met bijbehorende stoelen, die nu in de administratie staan komen uit de directievergaderzaal van het gebouw aan de Noordzeedijk in Stampersgat. Ze zijn ongeveer 100 jaar oud, maar desondanks in perfecte staat. De tafels en stoelen die nu in de bibliotheek staan zijn afkomstig uit de directiewoning.

6.2. Herinrichting keuken

Door de verplaatsing van de administratie is op de begane grond ruimte vrij gekomen. Deze zal worden gebruikt om een grotere keuken te realiseren, zodat de horeca meer mogelijkheden krijgt en daardoor onze bezoekers beter kan bedienen. Dit is zeer belangrijk omdat groepen bijna altijd gebruik maken van horecavoorzieningen. Dit project wordt door onze vrijwilligers gerealiseerd, zodat de kosten beperkt blijven tot de aanschaf van keukenblokken en nieuwe apparatuur. Begin 2017 zal de nieuwe keuken in gebruik genomen worden.

6.3. Onderhoud pand

Het houtwerk aan de buitenzijde is opnieuw geschilderd. Dit onderhoud is voor rekening van ons museum en hiervoor was geld gereserveerd. Gezien de omvang van deze klus was die te groot voor onze vrijwilligers en is deze uitbesteed. Schildersbedrijf Luijten heeft het werk inmiddels naar volle tevredenheid verricht.

7. De collectie.

7.1. Expositie: Vlasserij

In de expositieruimte van de vlasserij is een wandtegel aangebracht van de oprichtingsvergadering van de Coöperatieve Vlasfabriek "Dinteloord". Verder zijn er, op enkele kleine wijzigingen na, geen grote veranderingen in de expositie.

De Restauratie van de vlasplukker is bijna voltooid. Deze kan echter vanwege ruimtegebrek nu niet in de expositie opgenomen worden.

Mogelijk wordt er in de toekomst een machineloods op het museumterrein gerealiseerd, waar deze, naast andere werktuigen, getoond kan worden.

De cursus "rondleider vlasserij" wordt voortgezet. Na deze opleiding kunnen rondleiders op een verantwoorde en veilige manier de oude machines en werktuigen bedienen.

Nu zijn 10 vrijwilligers zodanig deskundig dat ze de machines mogen demonstreren bij rondleidingen.

7.2. Expositie: Suiker

In 2016 is de herinrichting van de 3^e gang voortgezet.

De vitrines zijn opnieuw ingericht. Er worden diverse items gepresenteerd, zoals "suikerbroden", bijproducten (basterd, kandij, stroop e.d.), suikerproducten (kilopakken en -dozen, klontjes e.d.), laboratorium apparatuur en er is een vitrine ingericht met allerlei parafernalia, zoals borden, suikerscheppen, suikerpotten e.d. Nieuw is een vitrine die is ingericht met producten die uit suiker (melasse) gemaakt werden door de vroegere Spiritusfabriek, later Nedalco in Bergen op Zoom. Hier maakten ze spiritus, alcohol, antivries e.d. Deze fabriek bestaat niet meer. Ook komen in deze vitrine alternatieve zoetstoffen, zoals zoetjes, suikerklontjes met aspartaam of stevia.

8. Jet en Jan

Jet en Jan, jong in 1910, is een geschiedenisproject voor de groepen 5 van het basisonderwijs. Het project is opgezet door Erfgoed Brabant in samenwerking met de heemkundige kringen.

Het project bestaat uit een serie van 5 lessen, waarin alle lesonderdelen verankerd zitten, zoals geschiedenis, aardrijkskunde, rekenen, lezen, taal, tekenen. Het thema verhaalt het leven van de tweeling Jet en Jan, hun broertjes en zusjes en hun ouders. Ze krijgen inzicht in het leven van toen: hoe woonden ze? Wat en waar speelden ze? Hoe zagen hun kleren eruit? Wat was geld waard?

Het verhaal is toegespitst op de woonplaatsen van de kinderen in de gemeente Moerdijk. Met behulp van foto's op de USB-stick kunnen de kinderen vergelijkingen maken: hoe zag het er vroeger uit in ons dorp en hoe is het nu? Wat is er nu nog en wat is verdwenen en waarom?

Vier projectonderdelen worden in de eigen klas uitgewerkt en voor één onderdeel komen de groepen 5 naar het museum, nl. het activiteitencircuit. Daarin gaan de kinderen aan de slag met werkzaamheden, die Jet en Jan moesten doen om hun ouders te helpen. De kinderen gaan repelen, sokken stoppen, koffie malen, zeep kloppen en de luierwas doen, op een leitje schrijven en een houten klompje versieren. Het lesmateriaal zit in een kist; die wordt aan de scholen uitgereikt volgens een rooster. Elke school krijgt de les kist twee weken te leen. In die periode is volgens dat rooster ook het museumbezoek gepland. De lessen op school worden door de eigen leerkracht verzorgd; de activiteiten les in het museum wordt verzorgd door vrijwilligers. Op dit moment zijn dat er acht.

Jaarlijks schrijven ongeveer 20 scholen in voor het project. Na afloop van het project vult elke school een enquête via internet in, bestemd voor Erfgoed Brabant. De beoordelingen worden jaarlijks in september besproken met een medewerkster van Erfgoed Brabant. Daaruit blijkt dat het project en de uitvoering ervan hoog worden gewaardeerd.

In 2016 zijn in het kader van het project Jet en Jan weer bijna alle schoolklassen van groep 5 bij ons in het museum geweest. Het betrof 16 scholen met 18 groepen, met in het totaal 340 leerlingen.

9. Marketing en Media

9.1. Marketing

Vanuit de cluster werd deelgenomen aan de activiteiten van Boer-Gondisch West-Brabant. Dit is een samenwerkingsverband met bedrijven uit de landbouw, musea en streekproducten uit de regio om hun activiteiten te promoten. Hiervoor wordt 'n flyer verspreid in West Brabant en de Noorderkempen in België. Ook wordt gebruik

gemaakt van diverse websites, zoals www.brabantsestreekproducten.nl, www.brabantdagjeuit.nl en www.boer-gondisch.nl.

9.2. Media

9.2.1. Website

In het verslagjaar kon een nieuwe vrijwilliger gevonden worden die de taak van webmaster op zich heeft genomen. De website is daarmee weer actueel en wordt bijgehouden. Gekeken wordt nog naar een andere meer wervende opzet.

9.2.2. Mediatheek.

In het verslagjaar is besloten de bibliotheek onder te brengen in de cluster Marketing en Media, tevens is daarbij de naam gewijzigd in Mediatheek.

Door het beschikbaar komen van de nieuwe ruimte op de zolderverdieping kon in 2016 weer gewerkt worden aan de mediatheek. Er is nu een "mediatheek- team" aan het werk, bestaande uit Helga Stroobant, Tom Bauer, Astrid van Velsen en Diko Bogaards.

Voor de mediatheek is na evaluatie besloten om gebruik te blijven maken van het mediatheek systeem „Pandora“. Dit is een stand-alone systeem waarin we onze hele collectie kunnen onderbrengen en beschrijven. Het gebruik brengt geen kosten met zich mee. Andere systemen doen dat wel, nog afgezien van het dan noodzakelijk overzetten van alle gegevens.

In het verslagjaar zijn de volgende activiteiten verricht:

De boeken (bibliotheek):

De bestaande gegevens van de boeken in „Pandora“ worden gecontroleerd en waar nodig aangevuld en/of gecorrigeerd. Hiermee is het team in 2016 vergevorderd en verwacht wordt dat dit in 2017 voltooid kan worden.

De foto's:

Hiervan is een deel gedocumenteerd.

Bij het deel dat nog gedocumenteerd moet worden is een probleem dat er mensen gevonden moeten worden die nog weten wat er op de betreffende foto's staat. Hier moet haast mee gemaakt worden, omdat dit met het verstrijken van de jaren lastiger wordt.

De tekeningen:

Deze zijn voor een deel gerestaureerd. Nog niet gedocumenteerd.

De DVD's:

Een deel is beschreven, maar nog niet in het documentatiesysteem ingevoerd.

De dia's:

Er is het afgelopen jaar een grote collectie dia's en foto's aan het museum geschonken door het IRS (Instituut voor Rationele Suikerproductie) in Bergen op Zoom. Het documenteren hiervan zal een zeer omvangrijke klus zijn. Hier is nog niet aan begonnen.

9.3. Buurtbank Brabant

De buurtbank is nog steeds benaderbaar vanuit internet. Inmiddels wil de groep MOTI (Museum of the Image in Breda) het project overnemen en aanpassen aan de nieuwe mogelijkheden. Wij hebben ons gemeld als gegadigde en worden op de hoogte gehouden. In 2016 hebben helaas geen verdere activiteiten plaatsgevonden.

10. Facilitaire zaken

Alhoewel de afwerking van de ruimtes op de zolderverdieping kon worden uitbesteed bleef er toch veel werk over voor de cluster facilitair, onder andere de aanleg van elektra en de verplaatsing en aansluiting van de computers. Ook de inrichting en afwerking van de modelbouwruimte is door hen gedaan.

10.1. Modelbouw

De modelbouwers zijn eind 2016 vergevorderd met het werkend schaalmodel (1:32) van een deelproces van de suikerfabriek uit begin van de jaren 50. Het model van wassen tot en met sapwinning zal naar verwachting in de loop van 2017 in de expositie opgenomen kunnen worden.

Voor het vervaardigen van dit model is in de archieven gezocht naar geschikte tekeningen uit die tijd. Deze zijn overgezet naar schaal 1:32 en vervolgens zijn de benodigde onderdelen veelal met een 3D-printer uitgeprint. Het schaalmodel wordt van alle relevante details voorzien, zoals personen, vaten en paneeltjes.

Een andere groep is bezig om een schaalmodel 1:87 te bouwen van de "Amelia" in Zevenbergen. Deze is in eerste instantie gebouwd als spiritusfabriek. De gebroeders De Bruijn lieten deze fabriek naast hun suikerfabriek "Azelma" (1858) aan de Huizersdijk bouwen. De fabriek wordt in beeld gebracht compleet met melassetanks, loskade e.d. Probleem hierbij is echter, dat van deze fabriek alleen enkele foto's beschikbaar zijn. Voor plattegronden e.d. is men zelfs naar het BHIC (Brabants Historisch Informatie Centrum) in Den Bosch geweest. Veel moet echter vanaf de foto terug gemeten worden in schaal 1:87 en getekend worden.

10.2. Veiligheid en Binnenklimaat.

10.2.1. Veiligheid

Er hebben zich in 2016 enkele incidenten voorgedaan. Er werden geen "bijna ongelukken" gerapporteerd.

Incidenten :

- a) Vals alarm: Een aantal keren is het brandalarm afgegaan. Dit werd veroorzaakt door stof/rook i.v.m. verbouwingswerkzaamheden (nieuwe keuken) of een activiteit in de modelbouw ruimte, waardoor de sensoren onbedoeld werden geactiveerd. T.b.v. de medewerkers is een handleiding opgesteld hoe omgegaan moet worden met een (brand) alarmering tijdens de openingsuren.
- b) Op 20 juli werd tijdens een veiligheidsronde een verlengsnoer aangetroffen met een verwijderde stekker en blanke draden die kennelijk onder spanning stonden. Dit is ter plekke gecorrigeerd.
- c) op 31 augustus werd in de loods een open aansluitkast geconstateerd met blanke draadeinden die onder spanning stonden. Dit is direct gecorrigeerd.

Activiteiten

In 2016 hebben op veiligheidsgebied de volgende activiteiten plaatsgevonden :

- interne inspectieronde op 12-7-2016
- controle brandblussers en EHBO kisten door de fa. CENO in november 2016
- opstellen handleiding Alarmafhandeling.

Aandachtspunten voor 2017 :

Meer veiligheidsrondes
Controle vluchtweg armaturen
Aanpassen documentatie veiligheidsbeleid

10.2.2. Binnenklimaat

A. Temperatuur

Vlasserij- en Suikermuseum:

De data recorders laten een vrij constante temperatuur zien in het museum. In de winter variërend van 16-19 gr. C en in de zomer periode tussen 20 en 24 gr. C. In de laatste periode zijn we afhankelijk van de buitentemperatuur.

Zolder:

Op zolder varieert de temperatuur in de winterperiode tussen 15 C en 20 gr C. In de zomer kan de temperatuur ook hier oplopen tot incidenteel rond 30 C. Overwogen

wordt om deze ruimtes van airco's te voorzien, waarmee tevens verwarmd kan worden..

B. Relatieve Vochtigheid (R.V.)

De RV in de 2 musea verschilt nauwelijks en varieert 's winters tussen 30 en 50 % , terwijl in de zomer periode deze tussen 50 en 70 % varieert. Hierbij is 1 keer de 70 % overschreden. Op zolder varieert de RV 's winters tussen 30 en 60 (t.g.v. relatief warme december maand) en zomers tussen 40 en 60 % (iets droger dus dan in de musea).

Plannen met betrekking tot het binnenklimaat

Overwogen wordt een programmeerbare thermostaat in de ontvangstruimte te plaatsen. Dit om te voorkomen dat er een hele week wordt bijgestookt, omdat iemand is vergeten de thermostaat omlaag te zetten.

Er is tot nog toe geen aanleiding voor directe maatregelen m.b.t. de regeling van het vochtgehalte. Overwogen kan worden een luchtbevochtiger te plaatsen in de Vlasserij, gezien de vele houten voorwerpen daar.

10.2.3. Energieverbruik

Het energieverbruik is een belangrijke kostenpost voor het museum. Het wordt daarom ook bijna wekelijks bijgehouden. Het energieverbruik is na de verbouwing van 2015 weer gestabiliseerd. Nog steeds worden met enige regelmaat onverklaarbare verbruiks-pieken geconstateerd, zowel bij gas als bij elektriciteit.

Er is in september een nieuw energiecontract afgesloten met NUON. Door op een zakelijk contract over te stappen kon een reductie van de energiekosten worden bereikt.

Gas:

Het gasverbruik bedroeg in de jaren 2014-2015-2016 resp. 4800, 6740 en 6130 m³ gas. Het hoge verbruik in 2015 werd veroorzaakt door een piekverbruik tijdens de verbouwing hetgeen een extra verbruik van ca. 1000 m³ gas veroorzaakte. De verbeterde isolatie na de verbouwing in 2015 heeft in 2016 geen merkbaar effect gehad. Voorlopig wordt geconcludeerd dat de verbeterde isolatie en het vergroten van de gebruiksruimte van het museum elkaar gecompenseerd zouden kunnen hebben.

Elektriciteit :

Het elektriciteitsverbruik in dezelfde perioden bedroeg in de jaren 2014-2015-2016 resp. 15703, 15976 en 14438 kWh. Het elektriciteit verbruik zal gerelateerd zijn aan het aantal groepsbezoeken. Het nachtverbruik bedraagt 58% van het totaal verbruik. Nacht verlichting buiten, koel- en vrieskasten, ventilatie en CV pompen ('s winters) zijn belangrijke verbruikers. De lamp van de straatlantaarn is vervangen door een exemplaar met lager verbruik.

11. Cursussen, symposia en dergelijke.

11.1. Excursie

In 2016 ging de jaarlijkse excursie van onze vrijwilligers naar Helmond, waar we het EDAH museum bezochten. 's Middags bezochten we het SieMei Museum Industrieel erfgoed in Veghel. Beide musea waren boeiend en hadden veel raakvlakken met wat wij doen, een nuttige, aangename en leerzame dag!

11.2. Cursussen

14 maart - De Museumkennismakingsdag EYE in Amsterdam (Jos Huijbrechts, Helga Stroobant en Lauran Schoone)

24 mei - Museum Vakdagen in Eindhoven (Jos Huijbrechts)

09 juni - Collectiebeheer van Erfgoed Brabant (Jos Huijbrechts, Helga Stroobant en Laurant Schoone)
02 oktober - Bewaren van "Brabants erfgoed" in Het Kasteel Helmond (Helga Stroobant)
22 november - Studiedag Collecties online (Gerard de Jongh)
29 november - Bijeenkomst Toeristisch Fonds Gemeente Moerdijk (Helga Stroobant en Harm Jan Volkers)

12. Plannen voor 2017

12.1. Intensivering werving bezoekers

12.2. In gebruik neming van de nieuwe keuken.

12.3. Tijdelijke expositie

Met de Club van Suikerzakjesverzamelaars zal een thema expositie met suikerzakjes worden ingericht in de Suiker.

12.4. Verplaatsing publieksingang

Deze komt straks direct voor de balie uit. Hierdoor wordt het museumbezoek overzichtelijker, zowel voor de bezoeker als voor de suppoost.

12.5. Opruimen en inrichten van het depot op zolder.

12.6. Verwarming/koeling zolder

Op de zolderverdieping willen we airco's laten plaatsen in de bibliotheek, administratie en de ruimte voor de modelbouwers. Hiermee kunnen de ruimtes zowel gekoeld als verwarmd worden. Gekeken moet nog worden of dit financieel haalbaar is.

12.7. Herschikking Suikerexpositie

Plaatsing schaalmodel suikerfabriek

Inrichting van expositie met overige suikers op de wereld, zoals bijvoorbeeld palmsuiker, ahornsuiker en dadelsuiker.

Verplaatsing diffusiepaneeltje naar de 2^e gang, waar het beter past bij het proces onderdeel sapwinning. Op de vrijgekomen plaats willen we de kerstklontjes machine plaatsen, waardoor er meer ruimte vrijkomt voor presentaties aan de laboratoriumtafel.

12.8. Aanpassen Audiotour aan wijzigingen in de suikerexpositie.

12.9. Vernieuwen website

12.10. Studie uitbreiding museum met machineloods

12.12. Verzamelbeleid verder ontwikkelen.

Ondertekening: 20-04-2017

(voorzitter)

(secretaris)

28-3-2017

10

(penningmeester)